

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.III.20.815/2016/7. szám

A Szegedi Ítéltábla a Dr. Törőcsik Tamás ügyvéd által képviselt **felperes neve**, felperes címe hrsz. alatti székhelyű **felperesnek** - a jogtanácsos neve által képviselt **I.rendű alperes neve**, I.rendű alperes címe szám alatti székhelyű **I. rendű** és a jogtanácsos neve által képviselt **II.rendű alperes neve**, **II. rendű alperes címe** szám alatti székhelyű **II. rendű alperesek** ellen közhatalom gyakorlásával okozott kár megtérítése iránt indított perében a Szegedi Törvényszék 2016. május 12. napján kelt 1.P.21.334/2015/34. sorszámu ítélete ellen a felperes által 36. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T:

Az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja**.

A felperes köteles megfizetni az államnak az adóhatóság felhívása szerint 2.500.000,- (Kettőmillió-ötszázezer) forint fellebbezési eljárási illetéket.

Kötelezi felperest, 15 nap alatt fizessen meg I. rendű alperesnek 300.000,- (Háromszázezer) forint, II. rendű alperesnek 500.000,- (Ötszázezer) forint másodfokú eljárási költséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S:

A felperes tulajdonában áll a **ingatlan helyrajzi száma**. hrsz. alatti ingatlan (továbbiakban: ingatlan), amely a „**település 1.-település 2** környéki homokvidék különleges madárvédelmi Natura 2000. területen” áll, és amely korábban állattartótelepként, termelőszövetkezeti majorként működött. Az ingatlanon a felperes korszerűsítés keretében baromfinevelő telepet kívánt létrehozni.

A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Miniszter az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az állattartó-telepek korszerűsítéséhez nyújtandó támogatások részletes feltételeiről szóló 27/2007. (IV.17.) FVM rendeletben (Fvmv.) állattartó-telepek korszerűsítésére vonatkozó pályázatot írt ki. A pályázaton elnyerhető támogatási összeg, valamint az elszámolható kiadások tekintetében kifejezett előnyt jelentett az, ha a megvalósítani kívánt beruházás Natura 2000. területen valósul meg. Miután a felperes tulajdonában álló ingatlan (állattartó-telep) Natura 2000. területen áll, illetve beruházás is azon a területen valósult volna meg, ezért az épített és beépített technológia beruházás tevékenységre igényelhető támogatás mértéke beruházási számlával igazolt kiadásainak, de legfeljebb a 3-7. számú mellékletek szerinti maximum elszámolható kiadás és a támogatási egységre vonatkozó állategységben kifejezett állatlétszám szorzatának legfeljebb 50%-a volt.

A felperes a beruházás megvalósításához igénybe kívánta venni az állattartó-telepek korszerűsítéséhez biztosított fenti támogatást. Tudomással bírt arról, hogy az állattartó-telep korszerűsítése és a beruházás hatósági engedélyhez kötött tevékenység.

A felperes a perbeli beruházás megvalósítása érdekében a pályázat benyújtása előtt **város 1.** Város Jegyzőjénél baromfinevelő-telep létesítésének építésügyi engedélyezésére hatósági eljárás megindítása iránti kérelmet terjesztett elő, mely eljárás 2009. szeptember 30. napján indult.

A felperes 2009. december 15. napján „állattartó-telepek korszerűsítése” jogcímén támogatási kérelmet nyújtott be a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalhoz (MVH) a támogatási összeg igénybevétele céljából. Az MVH Vidékfejlesztési Támogatások Igazgatósága iktatószámú 2011. április 13. napján kelt határozatában a perbeli beruházás megvalósítására jutó, vissza nem térítendő nettó maximális támogatási összeget 796.508.568,- forintban állapította meg. A támogatási határozatot felperes 2011. április 15. napján vette át. A felperes a támogatási határozat közlésétől számított 24 hónapon belül legalább a támogatási döntéssel jóváhagyott támogatási összeg 50%-val volt köteles elszámolni.

2010. március 26. napján a Jövő Nemzedékek Országgyűlési Biztosa, Dr. Fülöp Sándor JNO-131/2010. számon állásfoglalást adott ki a környezetbe való beavatkozással járó beruházások engedélyezési problémáiról az európai uniós jog tükrében. A Natura 2000. területekre vonatkozó szabályok kapcsán felmerülő jogalkalmazási problémák vonatkozásában felhívta a figyelmet az Élőhelyvédelmi Irányelv kontextusában a hatósági mérlegelés uniós jogi korlátaira, mely szerint a jelentős környezeti hatások megítélése során általában meg kell állapítani a jelentős hatás felmerülésének lehetőségét, ha annak ellenkezője nem igazolható, illetve előzetesen nem zárható ki a jelentős hatás meglétének lehetősége ott, ahol visszafordíthatatlan beavatkozásokkal jár a projekt megvalósítása. Azaz főszabály szerint „minden olyan projekt kapcsán, ahol nem zárható ki előre egyértelműen a jelentős hatás, a vizsgálati kötelezettség fennállását kiterjesztően kell értelmezni” (IV.4.2. fejezet 38. pont (5) bekezdés).

A felperes 2010. május 12. napján az ingatlanon tervezett nagylétszámú állattartó tevékenység engedélyezésére vonatkozó, a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII.25.) Korm.rendelet (Kr.) szerinti előzetes vizsgálati dokumentációt nyújtott be az I. rendű alperes jogelődjéhez.

Az I. rendű alperes jogelődje 2010. november 3. napján a felperes előzetes vizsgálat iránti kérelmét előzetes konzultációs kérelemként elbírálva véleményt adott. E szerint a benyújtott dokumentáció alapján a tevékenység egységes környezeti hatásvizsgálat és egységes környezethasználati engedélyköteles, mely engedélyezési eljárások összevonhatók. Tartalmazta azt is, hogy az ingatlan az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetési területekről szóló 275/2004. (X.08.) Korm.rendelet (továbbiakban: Natura 2000. rendelet), valamint 14/2010. (V.11.) KvVM rendelet 1. számú melléklete alapján **település 1.-település 2** környéki homokvidék különleges madárvédelmi Natura 2000. területét képezi. Rögzítette, hogy a terület más célú hasznosításához az ATI-KTVF hozzájárult a szakhatósági állásfoglalásában rögzített feltételekkel. A dokumentáció alapján megállapította, hogy a tevékenység e feltételek betartása mellett a Natura 2000. terület jelölőfajok természetvédelmi helyzetére nincs kedvezőtlen hatással, így a Natura 2000. rendelet 10. § (7) bekezdése alapján engedélyezhető. Amennyiben a tervezés és kivitelezés a fent ismertetett tájvédelmi szempontok figyelembevételével történik, akkor az ingatlanon a tervezett állattartó-telep létesítése és üzemeltetése természet- és tájvédelmi szempontból elfogadható.

Ezt követően a felperes 2011. december 15. napján kérelmet nyújtott be az I. rendű alperesi jogelődhez egységes környezethasználati engedély iránt.

Az I. rendű alperes jogelődje 2012. január 9. napján hiánypótlásra hívta a felperest arra, nyilatkozzon, hogy az egységes környezethasználati engedélyezési eljárást a hatásvizsgálati eljárást követően vagy azzal összevontan kéri-e lefolytatni. Indoklasként arra hivatkozott, hogy a 2010. évben lefolytatott előzetes konzultációs eljárás alapján adott véleményben rögzítésre került, hogy a két eljárás összevonható, azonban a felperes csak az egységes környezethasználati engedélyezési eljárás igazgatási szolgáltatási díját fizette be, és a benyújtott kérelemből nem állapítható meg, hogy

az összevont eljárás lefolytatását kéri-e. A felperes a hiánypótlást teljesítve 2012. január 19. napján nyilatkozott, hogy a két eljárás összevont lefolytatását kéri. Erre figyelemmel az I. rendű alperes jogelődje 2012. január 24. napján felhívta felperest a kérelme tárgyának megfelelő igazgatási szolgáltatási díj és postaköltség 8 napon belül történő megfizetésére és értesítette az érintetteket az engedélyezési eljárás lefolytatására irányuló kérelem benyújtásáról, az eljárás megindításának 2011. december 16. napjáról, illetve arról, hogy az ügyintézési határidő a Kr. 24. § (13) bekezdése alapján 4 hónap. A felperes a hiánypótlásnak 2012. február 3. napján tett eleget.

Az I. rendű alperesi jogelőd Komplex Engedélyezési Osztálya 2012. február 9. napján felperest hiánypótlásra hívta fel, mert a benyújtott dokumentációt víz- és talajvédelmi, anyag- és energiagazdálkodási, levegővédelmi és természet- és tájvédelmi szempontból nem találta elfogadhatónak. A hiánypótlás határidejeként 2012. május 31. napját határozta meg, majd szakhatósági megkereséseket teljesített. A felperes a hiánypótlásnak 2012. március 7. napján eleget tett.

A ... Nemzeti Park Igazgatósága 2012. március 13. napján akként nyilatkozott, hogy a **település 1.-település 2** környéki homokvidék elnevezésű Natura 2000. terület részét képező perbeli ingatlanon megvalósuló baromfinevelő-telep természetvédelmi érdekeket nem sért a nyilatkozatában írt feltételek megtartásával. Nyilatkozott arról is, hogy az ingatlanon Natura jelölő élőhely és védett növényfaj előfordulása nyilvántartása szerint nem ismert, a madárvédelmi irányelv hatálya alá tartozó, valamint a védett és fokozottan védett madárfajok szempontjából a terület élőhelyi funkciója - az előírások betartásával - kevésbé sérül, a fasorok meghagyása a környezet szagterhelésének csökkentéséhez is hozzájárul.

2012. április 19. napján az I. rendű alperes a felperest további hiánypótlásra hívta fel, mert a 2012. március 8. napján benyújtott dokumentációt levegővédelmi szempontból nem találta elfogadhatónak. Időközben I. rendű alperes 2012. május 24. napjára közmeghallgatást tett közzé.

A I. rendű alperes neve Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve 2012. május 3. napján hívta fel a felperest hiánypótlásra 15 napos határidővel, azzal a figyelmeztetéssel, amennyiben a felhívásnak határidőben nem tesz eleget, és a határidő meghosszabbítását sem kéri, akkor kérelmét nem tudja elbírálni, illetve felhívta a figyelmét arra is, hogy az ügyintézési határidőbe nem számít be a hiánypótlásra, illetve a tényállás tisztázásához szükséges adatok közlésére irányuló felhívástól az annak teljesítéséig terjedő idő. A felperes a felhívásnak nem tett eleget.

Az I. rendű alperes jogelődje 2012. május 30. napján kelt 76227-2-23/2012. számú határozatában a felperes összevont környezeti hatásvizsgálat és egységes környezethasználat engedély iránti kérelmét elutasította. Döntését azzal indokolta, hogy a felperes által benyújtott dokumentáció, a Natura hatásbecslés és a 2012. március 8. napján érkezett kiegészítés alapján megállapítható, hogy természetvédelmi szempontból kizáró ok merült fel a tervezett tevékenység engedélyezésével kapcsolatban. Rögzítette, hogy a perbeli ingatlan a **település 1.-település 2** környéki homokvidék különleges madárvédelmi Natura 2000. terület részét képezi, ahol is ezen terület jelölő fajai és állományai az ugartyúk, a szalakóta és a kis őrgébics. A terület jelölő fajai gyepekhez kötődnek, táplálékukat elsősorban gyepek élőhelyeken szerzik meg. A szalakóta jellemző költőhelyei gyepek szélén, fasorokban található, idős, odvas fák, a kis őrgébics is főként gyepek közelében található facsoportokat kedveli. Az ugartyúk szoroncásák, szikések, homokbuckák, laza talajú kultúrterületek, szolonyec szikes puszták természetes talajmélyedéseiben fészkel. A fajok, bár gyepekhez kötődnek, de nagy arányban táplálkoznak szántóterületeken, alkalmanként kertekben is. Az ingatlanon tervezett beruházás és tevékenység - intenzív baromfitelep létesítése és üzemeltetése - a jelenleg kis mértékben meglévő emberi zavarást jelentősen növelné, részben a tervezett létesítmény miatt megnövekedő közlekedési terhelés, részben a területen folytatni kívánt emberi tevékenység miatt. Ezek következtében a tervezett tevékenység zavaró jellege miatt kedvezőtlen hatással járna a jelölő fajok természetvédelmi helyzetére. Hivatkozott a Natura 2000. rendelet 10. § (1)-(3) bekezdésében,

illetve 7. §-ában írtakra. A tervezett tevékenység zavaró jellege miatt kedvezőtlen hatással járna a jelölő fajok természetvédelmi helyzetére, valamint hangsúlyozta, hogy a Natura 2000. hálózattal kapcsolatos védelmi intézkedések szükségességének szintje kapcsán előtérbe kerül az Európai Közösség Bírósága által is többször hangoztatott elővigyázatosság és megelőzés elve. A közösségi érdekek és elvárások alapján a Natura 2000. területek akár kismértékű károsítása is csak igen kivételes esetben történhet meg. A beruházás megvalósulása esetén a Natura 2000. terület kijelölésekor nem használt major helyén új épületek megépítése, a megvalósítandó létesítmény további jelentős forgalmat generálna, mivel a korábban marhatartásra szolgáló major helyett intenzív baromfitelepet kívánnak létrehozni. Ez a környezet használatának intenzitásnövekedését okozná. A jelölő fajok részben bár gyepekhez kötődnek, azonban udvarokban, kertekben is előfordulnak, a korábbinál nagyobb mértékű emberi jelenlét zavarhatja a jelölő fajok élettevékenységét. A Natura 2000. terület kijelölésekor felhagyott állattartó-telep a majorok határain kívüli hatást nem okozott. A tervezett hasznosítás azonban a terep határain kívülre is ható zavarással, forgalommal járna, megnövelve a jelölő fajokra vonatkozó antropogén eredetű terhelést. Ez vonatkozik a kivitelezés szakaszára és az üzemeltetés időszakára egyaránt. Ezért a tevékenység megvalósítása természetvédelmi szempontból nem engedélyezhető. A határozat rendelkező része szerint a jogorvoslati eljárás díjának megfizetését igazoló bizonylatot vagy annak másolatát az elsőfokú hatóságnak kell megküldeni, a befizetési bizonylat közlemény rovatában az elsőfokú határozat számát fel kell tüntetni.

A felperes a határozatot 2012. június 8. napján vette át.

Az I. rendű alperes által lefolytatott engedélyezési eljárás ideje alatt a felperes 2012. január 2. napján kifizetési kérelmet nyújtott be, melynek során 19.500.000,- forint útburkolat-alap, makadám burkolat készítésével, irtás, föld- és sziklamunkával kapcsolatban felmerült költséget igazolt. A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Hivatal számú, 2012. március 13. napján kelt határozatával 9.749.910,- forint támogatási összeg kifizetéséről döntött felperes részére.

Az I. rendű alperesi jogelőd határozata ellen a felperes 2012. június 21. napján fellebbezést terjesztett elő, amelyben elsősorban annak megváltoztatását, másodlagosan megsemmisítését kérte a fellebbezés előterjesztésével egyidejűleg az igazgatási szolgáltatási díjat nem fizette meg. A felperes 2012. július 9. napján terjesztette elő fellebbezése indokolását, azonban az igazgatási szolgáltatási díjat továbbra sem fizette meg.

A felperes építési engedély iránti kérelmét az építésügyi hatóság - **város 1.** Város Jegyzője - 2012. július 24. napján az I. rendű alperesi jogelőd határozatára figyelemmel elutasította, azonban azt 2012. július 26. napján visszavonta és a felperes kérelmének jogerős elbírálásáig az építésügyi engedélyezési eljárást felfüggesztette.

Az I. rendű alperes jogelődje az iratokat a II. rendű alpereshez 2012. július 27. napján felterjesztette azzal, hogy korábban tájékoztatta II. rendű alperest, hogy az igazgatási, szolgáltatási díj megfizetésre nem került.

II. rendű alperes 2012. augusztus 27. napján hívta fel a felperest 8 napos határidővel a megszüntetés jogkövetkezményének alkalmazása mellett az igazgatási szolgáltatási díj megfizetésére.

A felperes az igazgatási szolgáltatási díjat 2012. szeptember 19. napján átutalta a felperes ügyvezetője háztársának számlájáról, a befizetési igazoláson feltüntetésre került, hogy melyik iktatószámú ügyben került sor arra.

Az I. rendű alperes 2012. november 27. napján felhívta a felperest a díj befizetésére, melyre felperes 2012. december 1. napján a díj befizetését I. rendű alperesnek igazolta, az igazolást a II. rendű alperesnek azonban nem küldte meg. A felperes II. rendű alperes felhívására 2013. február 1. napján

igazolta a befizető személyét. A II. rendű alperes ezt követően megkereste a másodfokú szakhatóságokat.

A II. rendű alperes 2013. augusztus 28. napján kelt végzésével az I. rendű alperes jogelődjének határozatát megsemmisítette és új eljárás lefolytatására utasította. Döntését azzal indokolta, hogy az összevont környezeti hatásvizsgálati és egységes környezethasználati engedélyre vonatkozóan természetvédelmi szempontból elutasító ok nem áll fenn, ezért az I. rendű alperes jogelődje nem a jogszabályoknak megfelelően járt el, amikor a felperes kérelmét elutasította. Az elsőfokú határozatot megalapozatlannak ítélte, ezért azt a Ket. 105. § (2) bekezdése alapján megsemmisítette és új eljárás lefolytatását rendelte el. Megállapította, hogy az elsőfokú határozatban a természetvédelmi szempontból tett megállapítások szerepelnek, ezért az új eljárás során az elsőfokú hatóság köteles az összes környezeti elem szempontjából megvizsgálni a tervezett tevékenység engedélyezhetőségét. A felperes a II. rendű alperes határozatát 2013. szeptember 6. napján vette át.

A II. rendű alperes döntését megelőzően a felperes 2013. március 14. napján a beruházás új helyszínén való megvalósíthatósága érdekében módosítási kérelmet terjesztett elő. Hivatkozott arra, hogy ezen új helyszín vonatkozásában az építési engedély iránti kérelmet 2012. augusztus 27. napján előterjesztette.

A felperes 2013. április 15. napján előterjesztett vis major kérelmét az MVH 2013. április 29. napján kelt számú határozatával elkészttség miatt elutasította.

Az MVH számú határozatával a felperes támogatási kérelmét elutasította és a már kifizetett támogatási összeg visszafizetésére kötelezte. A 2013. május 15. napján kelt szám alatti határozatával a felperes határidő módosítás iránti kérelme kapcsán indult eljárást megszüntette azzal az indokkal, hogy a 46. számú határozat alapján az okafogyottá vált.

A felperes a támogatási kérelem elutasítása és a visszafizetésre kötelező határozattal szemben 2013. június 24. napján fellebbezést terjesztett elő, mely a szám alatti végzéssel érdemi vizsgálat nélkül jogerősen elutasításra került.

A II. rendű alperes megsemmisítő végzése folytán a megismételt eljárás az I. rendű alperesnél 2013. szeptember 6. napján indult. Az I. rendű alperes 2013. szeptember 13. napján megkereste a szakhatóságokat. A Népegészségügyi Szakigazgatási Szerv a felperest ismételten hiánypótlásra hívta fel a korábbi felhívásnak megfelelően, majd 2013. október 18. napján az I. rendű alperes is felhívta a felperest 8 napos határidővel a Népegészségügyi Szakigazgatási Szerv hiánypótlási felhívásának megfelelően. A hiánypótlásnak a felperes 2013. november 28. napján tett eleget.

2013. december 11. napján a Népegészségügyi Szakigazgatási Szerv a felperest újabb hiánypótlásra hívta fel, majd ezt követően 2014. január 22. napján hozzájárulását megadta. 2014. január 24. napján a vízügyi szakhatósági hozzájárulás is megadásra került.

Az I. rendű alperes 2014. április 14. napján kelt és 2014. június 11. napján jogerőre emelkedett számú határozatával a felperes kérelmét teljesítve az engedélyt megadta.

A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az I-II. rendű alpereseket egyetemlegesen 1.362.818.148,- forint, valamint ezen összeg után 2013. április 15. napjától esedékes kamatai megfizetésére. Keresete jogalapjaként arra hivatkozott, az I. és II. rendű alperesek azzal, hogy az I. rendű alperes saját szakmai állásfoglalásával ellentétben jogellenesen megállapította, hogy a tervezett tevékenység zavaró jellege miatt kedvezőtlen hatással járna a jelölő fajok természetvédelmi helyzetére, illetve a II. rendű alperes azzal, hogy 433 nap elteltével hozott az ügyben határozatot, hozzájárult ahhoz, hogy a pályázati megvalósítási határidőből önhibáján kívül kicsússzon és így a kötelezően lehívandó támogatáshoz nem jutott hozzá. Ahhoz, hogy megkezdhesse a beruházás megvalósítását, szüksége volt az I. rendű alperesi jogelőd engedélyére.

Amennyiben az I. rendű alperes jogelődje és a II. rendű alperes az irányadó jogszabályoknak megfelelően járt volna el és törvényi határidőben jogszerű határozatot hoznak, 2013. április 15. napjáig el tudott volna számolni a támogatási határozatban jóváhagyott összeg 50%-ával. Mivel az I. rendű alperesi jogelőd jogellenesen, saját előzetes hozzájárulásával szemben járt el, meg sem kezdhette a beruházás megvalósítását, ezért a támogatási határozatban rögzített összeggel önhibáján kívül elszámolni nem tudott. Ezért elesett a támogatás összegétől, emiatt elmaradt jövedelme is keletkezett. Ezen túlmenően a perbeli beruházás megvalósításához az önerő biztosítására 2011. november 29. napján 50 millió forint, 2012. január 31. napján 100 millió forint összegű kölcsönszerződést kötött, melyek alapján a felperes, valamint ügyvezetője 200 millió - 200 millió forint visszafizetésére vállalt kötelezettséget. Állította, hogy az alperesek államtitkári utasításra jogellenesen utasították el a kérelmet. A kereset összecszerűségét a 796.508.568,- forint maximálisan lehívható támogatási összeg (tényleges kár), valamint az üzleti terve szerinti 2011-2015. évekre 564.910.000,- forint adózás utáni eredmény (elmaradt haszon) összegében határozta meg.

Az alperesek érdemi ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték, azt vitatták mind a jogalap, mind az összecszerűség tekintetében.

I. rendű alperes arra hivatkozott, hogy az előzetes konzultációs eljárásban a hatóság előzetes véleményt ad, amelyben meghatározza a később benyújtandó engedélyezési eljárásban a dokumentációk tartalmi követelményeit, és jelzi, ha a beruházással szemben kizáró ok merül fel. Az előzetes konzultációt lezáró vélemény tájékoztatás, nem érdemi döntés, nem minősül engedélynek és a kiadott vélemény nem jelenti azt, hogy az eljáró hatóság a későbbiekben köteles az engedélyt kiadni. Ezért a későbbi engedélyezési eljárásban, amelyben a kérelmezőnek a Kr. szerinti eltérő tartalmú (részletesebb), összevont környezeti hatásvizsgálati és egységes környezethasználati engedélyezési eljárásra vonatkozó dokumentációt és kérelmet kell benyújtania, a hatóság hozhat jogszerűen más tartalmú döntést. Hangsúlyozta, hogy a megkeresett nemzeti park igazgatósága nem szakhatóság, nem is ilyen minőségben járt el, valamint a Natura 2000. területek kezelője, aki ügyféli minőségben tett nyilatkozatot. A környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági jogkört a felügyelőség gyakorolja, a nemzeti park igazgatóságának nyilatkozata az adott szakterületen az eljáró hatóságot nem köti, attól jogszerűen eltérhet. Kiemelte, elutasító határozatában részletesen indokolta, mely természetvédelmi szempontokat vette figyelembe, és azt is, melyek voltak azok a szempontok, amelyek szükségessé tették a korábbi előzetes tájékoztatástól eltérően a kizáró ok megállapítását. Hivatkozott a Jövő Nemzedékek Országgyűlési Biztosának INO-131/2010. számú állásfoglalására, melynek 63. pontja értelmében a KHV irányelvekhez kapcsolódó esetjoghhoz hasonlóan az Európai Bíróság a Natura 2000. területek vonatkozásában következetesen a megelőzés és elővigyázatosság elveiből, illetve az élőhelyvédelmi irányelv természetvédelmi céljaiból indul ki, és amelynek célkitűzéseit, azok megvalósítását az Európai Bíróság kiterjesztően értelmezi. Ezekből, valamint az engedélyezés kivételes jellegéből következik, hogy annak feltételeit - így különösen a mérlegelési kérdésekre adott válaszokat - szigorúan szűkítően kell értelmezni. Az állásfoglalás 64. pontja szerint a Natura 2000. területekre vonatkozó speciális engedélyezési eljárás kiindulópontja a területre várható negatív hatások jelentőségének mérlegelése, fentiek tükrében a jelentős hatás lehetőségét kiterjesztően kell értelmezni mind a hatás fogalmi körének meghatározása, mind a jelentőség kockázatának megítélése során. A jogszabályoknak megfelelően járt el az eljárás során a jogszabály által előírt szakhatóságokat és kezelőt bevonta, a nyilvánosságot megfelelően tájékoztatta, a tényállás megállapításához szükséges adatokat, iratokat beszerezte, és ezeket értékelve szakmai meggyőződésének megfelelő döntést hozott. Miután a másodfokú hatóság azt állapította meg, hogy a beruházásnak természetvédelmi szempontú elutasítási oka nem áll fenn, a felperes részére egységes környezethasználati engedélyt adott, mert a másodfokú végzés rendelkező része és indokolása kötötte. A megismételt eljárást a jogszabályban meghatározott ügyintézési

határidőn belül lefolytatta. Eljárása során mulasztást nem követett el, jogszabályi kötelezettsége határozat hozatala volt, melynek a meghatározott ügyintézési határidőn belül eleget tett. Erre figyelemmel sem a kártérítés jogalapját, sem összezszerűségét nem tartotta megalapozottnak. Az a körülmény, hogy az ügyben eljáró személy helytelenül alkalmazta vagy nem alkalmazta a jogszabályokat, önmagában nem elegendő a kártérítési igény megalapozásához, ehhez olyan többlettényállásra van szükség, amely nem pusztán a jogszabályoknak a jóhiszemű, bár esetleg téves alkalmazását, hanem a gondossági mércének a sérelmét is megállapíthatóvá teszi. Ezért a jogalkalmazó szerv felelősségét csak a kirívóan súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési tévedés alapozza meg. Önmagában a jogszabály eltérő vagy téves értelmezése, a bizonyítékok téves értékelése, a bizonyítékok bizonyító erejének eltérő mérlegelése, illetve az a körülmény, hogy a közigazgatási szerv határozata utóbb tévesnek bizonyul, nem vezethet a közreműködő hatósági alkalmazott felróhatóságának és ezen keresztül a hatóság kártérítési felelősségének megállapításához (BDT 2008.1817, BH 1996.311, BH 2000.55, BH 1996.362, BDT 2007.1709).

II. rendű alperes előadta, hogy az ügyintézési határidő az ügy összes iratának az eljárásra jogosult hatósághoz érkezését követő napon kezdődik. Azonban felperes az igazgatási, szolgáltatási díj megfizetését nem igazolta, ezért hiánypótlásra hívta fel. A felperes a díj megfizetésére vonatkozó bizonylatot 2013. február 21. napján küldte meg, ezért a fellebbezési eljárásra vonatkozó ügyintézési határidő 2013. február 22. napján indult. A fellebbezési eljárás ügyintézési határideje a Kr. 24. § (13) bekezdése szerint 4 hónap. Az eljárásban a Ket. 104. § (2) bekezdése alapján megkereste a másodfokú eljárásban kijelölt szakhatóságot, a Nemzeti Élelmiszerláncbiztonsági Hivatalt, a Növény-, Talaj- és Agrárkörnyezetvédelmi Igazgatóságot 2013. február 22. napján. A fellebbezési eljárásra vonatkozó 4 hónapos ügyintézési határidő utolsó napja 2013. július 29. napja volt, végzése 2013. augusztus 28. napján került meghozatalra, ezért az ügyintézési határidőt összesen 30 nappal lépte túl. Kártérítési felelősségének vizsgálata szempontjából jelentősnek ítélte, hogy a felperes az iratanyagban a megindított pályázati eljárásra nem utalt, arról fellebbezésében sem tett említést. A felperes felróható magatartása vezetett ahhoz, hogy a fellebbezési eljárás csak 2013. február 22. napján kezdődhetett meg. Hivatkozott arra is, hogy a felperes nem tett eleget kárenyhítési kötelezettségének, vis major kérelmet határidőben nem terjesztett elő, nem kérte határidőben a határidő módosítását, ezért a kár bekövetkezéséhez felróható magatartása hozzájárult. Saját felróható magatartására előnyök szerzése végett nem hivatkozhat.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Döntését az alábbiak szerint indokolta.

A Ptk. 339. § (1), 340. § (1), valamint 349. § (1) bekezdésével összefüggésben rögzítette a kártérítési felelősség megállapításának konjunktív feltételeit (kár bekövetkeztét, okozati összefüggést a bekövetkezett kár, illetve a jogellenes és felróható magatartás között, valamint azt, hogy a károsult a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségeket igénybe vegye). Megállapította, hogy ezen törvényi feltételek bármelyikének hiányában a kártérítési felelősség megállapítása kizárt. A Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a felperes kötelezettsége volt bizonyítani, hogy az alperesek jogellenes magatartásával összefüggésben a keresetében hivatkozott kár érte. E körben a felperes arra hivatkozott, hogy az alperesek szabotálták az engedély kiadását, I. rendű alperes kapcsán arra is, hogy jogszabálysértő határozatot hozott, amikor az engedély kiadása iránti kérelmet elutasította, mert bizonyítottan nem merült fel olyan kizáró ok az engedélyezési eljárásban, mely az egységes környezethasználati engedély jogszerű kiadásának megtagadásához vezethetett. II. rendű alperes kapcsán pedig az ügyintézési határidő jelentős túllépésére, illetőleg a megismételt eljárás hosszadalmas voltára hivatkozott. Állította, hogy a kára alperesek ezen jogellenes mulasztásaival áll összefüggésben.

Tényként rögzítette, hogy az I. rendű alperesi jogelőd a felperes kérelmét elutasította, melyet a másodfokú hatóság megsemmisített, megállapítva, hogy az elsőfokú hatóság nem a jogszabályoknak megfelelően járt el, amikor a kérelmet elutasította. A II. rendű alperes utasítása alapján az I. rendű

alperes új eljárást folytatott le, melyet követően a felperes részére az engedélyt megadta, ezért a felperes rendes jogorvoslati lehetőségét kimerítette. A megismételt eljárás során jogszerű határozat született, az engedély kiadásra került, azonban a felperesre irányadó határidő eredménytelen elteltére figyelemmel a jogorvoslat a kár elhárítására nem volt alkalmas. Ezért vizsgálta, hogy az alperesek részéről olyan jogellenes, felróható magatartás, mely összefüggésbe hozható a felperest ért kárral, megállapítható-e vagy sem.

Az I. és II. rendű alpereseknek kötelessége volt eljárni a felperes összevont engedélyezési kérelme alapján, melynek eleget tettek, ezért nem állítható, hogy az engedély kiadása iránti eljárást szabotálták. Megállapította azt is, hogy az I. rendű alperes mind az alap, mind a megismételt eljárásban az annak lefolytatására irányadó Kr. 21. § (13) bekezdése szerinti 4 hónapos ügyintézési határidőt nem lépte túl, valamint eljárása során késlekedés sem a szakhatóságok megkeresése, sem a közmeghallgatás kitűzése, sem a határozat meghozatalakor nem állapítható meg.

I. rendű alperes határozatát a Natura 2000. területek vonatkozásában megállapítható hatások kapcsán a felperesi kérelemben szereplő hatásbecslés, illetve a ... Nemzeti Park ügyféli nyilatkozata alapján mérlegelési jogkörében hozta. Vizsgálta, hogy az I. rendű alperes mérlegelése, illetve jogalkalmazása, értelmezése kirívóan súlyosan jogsértő, azaz felróható volt-e vagy sem. A konzultációs eljárás során I. rendű alperes a felperes által csatolt dokumentációk alapján megállapította, hogy a területen megvalósuló gyepesítés, valamint a terület gyep művelési ágba történő átsorolása és ennek bejelentése, feltételek megvalósítása mellett a beruházás a Natura 2000. terület jelölőfajok természetvédelmi helyzetére kedvezőtlen hatással nincs, így a Natura 2000. rendelet 10. § (7) bekezdése alapján engedélyezhető. Ezen előzetes konzultáció alapján kiadott, és az egységes környezethasználati engedély kérelem kiegészítéseként az I. rendű alpereshez benyújtásra került 2012. februárjában kelt Natura 2000. hatásbecslési dokumentáció az előzetes vizsgálati dokumentációnak nem volt része, ugyanakkor az is tartalmazta az előzetes környezeti vizsgálatot, mely rögzítette, hogy az inatlan területén, mivel természetvédelmi szempontból jelentős élőhely nincs, ezért a telepítés jelentős élőhelyvesztéssel, védett növényfaj pusztulásával nem jár. Közönségesnek tekinthető védett állatfajokat, esetleg Natura 2000. jelölőfajokat a telepítés átmenetileg zavarhat, mert a munkálatok során esetleg fészkelésre alkalmas fákat is ki kell termelni. A természeti értékeket érő hatások az ingatlanhatárokon belül maradnak, a tevékenység élőhelyvesztéssel jár, bár a Natura 2000. jelölőfajokat, illetve védett növényfajokat nem érint, védett növényegyedek hiányában azok átültetéséről nem kell gondoskodni. A tevékenység az állatokra nézve szintén nem gyakorol jelentős hatást. A Natura 2000. területen megtalálható a kijelölés alapjául szolgáló élőhelyek és fajok természetvédelmi helyzetében várható kedvezőtlen hatások becsült mértéke kapcsán a hatásbecslést készítő szakértő akként foglalt állást, mivel a tervezési területen a jelölőfajok jelenléte nem, vagy csak minimális mértékben (átrepülőként) várható, ezért a beruházás nincs káros hatással azokra. Azonban a hatásbecslés engedélyezési szempontból történő értékelése kapcsán nem lehet figyelmen kívül hagyni az engedélyezési eljárás időszakában a magyarországi kötelezettségszegések kapcsán előtérbe kerülő, az Európai Közösség Bírósága által lefektetett elővigyázatosság és megelőzés elvét. Ennek kapcsán utalt a Jövő Nemzedékek Országgyűlési Biztosának JNO-131/2010. számú állásfoglalására, amely a mérlegelés szempontjaira tartalmaz útmutatást. Ez kiemeli, hogy az uniós jogszabályok az ügyben eljáró hatóságok által - amennyiben a magyar jogszabályok azzal ellentétesek, illetve az irányelveknek nem teljes mértékben felelnek meg - közvetlenül alkalmazandók. A Natura 2000. területek vonatkozásában következetesen a megelőzés és az elővigyázatosság elveiből, illetve az élőhelyvédelmi irányelv természetvédelmi céljaiból indul ki, mely célkitűzések megvalósítását az Európai Bíróság rendkívül kiterjesztően értelmezi. Ebből, valamint az engedélyezés kivételes jellegéből következően annak feltételei - különösen a mérlegelési kérdésekre adott válaszokat - szigorúan szűkítően kell értelmezni. Ezért a Natura 2000. területekre vonatkozó speciális engedélyezési eljárás kiindulópontja a területen várható negatív hatások jelentőségének mérlegelése, a jelentős hatás lehetőségét kiterjesztően kell értelmezni mind a

hatás fogalmi körének meghatározása, mind a jelentőség kockázatának megítélésekor. Nem csak az minősül hatásnak, ami az adott terület fizikai sérelmére vezet, hanem az azon kívül megjelenő körülmény is, amely negatívan befolyásolja a terület kedvező természetvédelmi helyzetét. A jelentős hatás lehetőségének megítélése során fordított a bizonyítási teher, így meg kell állapítani a jelentős hatás kockázatát minden olyan esetben, amikor objektív információk alapján nem zárható ki az ilyen hatások bekövetkezése. Erre az elővigyázatosság elvének tükrében nem kerülhet sor, ha a hatások felmerülésével kapcsolatban ésszerű, tudományos kétség marad. Általában jelentősnek kell tekinteni a beavatkozás hatását, ha az visszafordíthatatlan változást eredményez. A Natura 2000. területek vonatkozásában automatikusan ilyennek kell tekinteni minden, a terület fizikai integritását érintő beruházást, így tipikusan valamennyi, a területen történő építési munkát. Az állásfoglalás 78. pontja felhívja a figyelmet a hatósági mérlegelés uniós jogi korlátaira az élőhelyvédelmi irányelv kontextusában. A Natura 2000. fajok és területek sérelmére vezető beruházások esetén az engedély megadása kivételes lehetőség, következtetésképp az engedélyezés feltételeit szűken kell értelmezni. Ezért egy beruházás csak akkor engedélyezhető, ha annak nincs környezeti szempontból kevésbé káros környezeti alternatívája, megvalósítását különösen fontos közérdek indokolja, és lehetséges a beavatkozás negatív hatásainak kompenzációs intézkedésekkel ellensúlyozni. Ezt az állásfoglalást erősítette meg az illetékes államtitkár szakmai iránymutatása.

Mindezek tükrében az elsőfokú bíróság szerint nem állapítható meg, hogy az I. rendű alperes határozata meghozatalakor felróhatóan járt el, kirívóan súlyos jogértelmezés alapján hozta volna meg elutasító határozatát. Az I. rendű alperes határozata indokolásában ugyanis kifejtette, hogy az ingatlanon tervezett beruházás és tevékenység, az intenzív baromfitelep létesítése és üzemeltetése a területen jelenleg kis mértékben meglévő emberi zavarást jelentősen növelné, részben a tervezett létesítmény miatt megnövekedett közlekedési terhelés, részben a területen folytatni kívánt emberi tevékenység miatt. Ezek következtében a tervezett tevékenység zavaró jellege miatt kedvezőtlen hatással járna a jelölő fajok természetvédelmi helyzetére. Utalt a Natura 2000. rendelet 7. és 10. §-ában foglaltakra és az Európai Közöségi Bíróság által kidolgozott elvekre.

Az pedig, hogy a másodfokú hatóság azt állapította meg, hogy az elsőfokú hatóság az engedély elutasítása során döntését nem a jogszabályoknak megfelelően hozta, nem jelenti azt, hogy a határozat megsemmisítése önmagában az I. rendű alperes kártérítési felelősségét megalapozza. A közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránti perben a bíróságnak ugyanis azt kell vizsgálnia, hogy a kár megtérítésének a Ptk. 349. § (1) bekezdésében meghatározott speciális, valamint a Ptk. 339. § (1) bekezdése által meghatározott feltételei konjunktív módon fennállnak-e. Azt kellett feltárni, hogy a jogszabálysértés mennyiben értékelhető jogellenes és felróható magatartásként, továbbá a felperesnek keletkezett-e ezzel oki összefüggésben álló kára (BH 2013.44).

Utalt arra, hogy a bírói gyakorlat szerint a jogszabály eltérő értelmezése egymagában jogellenes és felróható magatartást nem valósít meg, a téves jogszabályi értelmezésen alapuló határozat a hatóság alkalmazottja vétkeiségeinek megállapításához nem elegendő, erre nyilvánvaló és kihívó jogsértés esetén van jogi lehetőség (BH 1996.311). A bizonyítékok téves értékelése kapcsán rámutatott, hogy a munka jellegével együttjáró jogszabály-alkalmazási, értelmezési tévedések a felróhatóság körén kívül esnek. Tehát az a körülmény, hogy a hatóság határozata utóbb tévesnek bizonyul, önmagában nem vezethet annak megállapítására, hogy a meghozatalában közreműködő személy vétkes magatartást tanúsított (BH 1992.103). Mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy az I. rendű alperest az elsőfokú, utóbb megsemmisített határozat meghozatalában felróhatóság nem terheli, valamint az alapeljárásban a részére nyitva álló ügyintézési határidőt maradéktalanul betartotta, a hiánypótlásokra indokoltan került sor, azokkal nem késlekedett és a ... Nemzeti Park ügyféli nyilatkozatának beérkezését követően határozatát a részére nyitva álló 4 hónapos ügyintézési határidőn belül meghozta, ezért az eljárás késedelmes lefolytatása az alapeljárás vonatkozásában nem állapítható meg.

A II. rendű alperes jogorvoslati (fellebbezési), és az I. rendű alperes megismételt eljárása során azt vizsgálta, hogy azok esetleges elhúzódása okozati összefüggésben áll-e a felperest ért kárral. A felperes kártérítési igényét ugyanis arra alapította, hogy az alperesek határidő mulasztása miatt késlelt le a 2013. április 15-i határidőt, melyre a támogatásra vonatkozó előírás szerinti 50%-os készültséget nem tudta elérni, ezért nem tudott kifizetési kérelmet előterjeszteni. Vizsgálta, amennyiben a II. rendű alperes eljárására és az I. rendű alperes megismételt eljárására a jogszabályban meghatározott 4 hónapos határidő alatt sor kerül, felperes a támogatás kifizetéséhez szükséges feltételeknek eleget tudott volna-e tenni. E körben figyelemmel volt arra, hogy a felperes előadása szerint az általa elvégezni kívánt tevékenység építési engedélyhez kötött, így az összevont egységes környezethasználati engedély megadását követően az építési engedély beszerzése iránt kellett volna eljárnia, és annak birtokában kezdhette volna meg a kivitelezési munkákat, melynek elvégzése **tanú 1. neve** tanú vallomása szerint 6 hónapot vett volna minimálisan igénybe.

Ebből arra következtetett, amennyiben a II. rendű alperes - aki az eljárási határidő kapcsán nem úgy járt el, ahogy az tőle elvárható, így mulasztásban megnyilvánuló jogellenes magatartása fennáll - az iratok hozzá történő felterjesztését követően - az igazságszolgáltatási díj felperes által 2012. október 29-i befizetését be nem várva - nyomban eljár, és határozatát nem a rá irányadó 4 hónapos határidőn belül, hanem a felperes kívánalmának megfelelő 30 napos határidőn belül, azaz 2012. augusztus 27-ig meghozza, akkor az I. rendű alperes részére a megismételt eljárás lefolytatására nyitva álló 4 hónapos határidő - ha az iratok még az nap az elsőfokú hatósághoz megérkeznek - 2012. december 27. napján jár le. Ezt követően az építési engedély megadását követően 6 hónapra lett volna szüksége felperesnek ahhoz, hogy a kifizetési kérelem benyújtásához szükséges készülségi fokot a beruházás elérje. A 2013. április 15-i határidőre figyelemmel erre azonban akkor sem kerülhetett volna sor, ha II. rendű alperes az eljárási határidő betartása kapcsán felróható mulasztást nem követ el. Ezért a felperest ért kár és a II. rendű alperes felróható jogellenes magatartása között okozati összefüggés nem áll fenn. Megjegyezte, hogy a II. rendű alperesnek az eljárás lefolytatására a Kr. 24. § (13) bekezdése alapján 4 hónap állt rendelkezésére, ezért a másodfokú és a megismételt eljárás jogszerűen és minimum 8 hónapig tartott volna, mely a kivitelezésre nyitva álló határidő betartását mindenképpen lehetetlenné tette.

A megismételt eljárásban az I. rendű alperes részéről ügyintézői késedelem nem állapítható meg, mert a részére nyitva álló 4 hónapos ügyintézési határidőbe nem számít a különböző szakhatóságok megkeresésére fordított idő, illetőleg az az idő, mely hiánypótlások teljesítésére az ügyfél részére nyitva áll, ezért részéről jogellenesség sem állapítható meg.

Miután a II. rendű alperes mulasztása és a kár között nincs releváns oksági kapcsolat, nem vizsgálta a II. rendű alperesi határidő túllépés mértékét, és azt sem, hogy az mennyiben felróható a felperesnek, továbbá azt sem, hogy a felperes kárenyhítési kötelezettségének eleget tett-e.

A felperes sérelmezte, a II. rendű alperes a határozat megváltoztatása helyett az elsőfokú hatóságot új eljárásra utasította, és ez további késlekedéshez vezetett. A II. rendű alperes eljárását azonban ezen okból sem találta jogellenesnek. Az elsőfokú hatóság döntését a kizáró ok felmerülésére figyelemmel, a még nem teljesített hiánypótlások bevétele nélkül hozta meg. Ezek hiányában azonban II. rendű alperes érdemi határozatot nem hozhatott, így indokolt volt az elsőfokú határozat megsemmisítésével az I. rendű alperes új eljárás lefolytatására utasítása, és az összes, korábban nem vizsgált környezeti elem vizsgálatának előírása.

Az elsőfokú bíróság ítélete elleni fellebbezésében kérte annak megváltoztatását, és az alperesek kereset szerinti marasztalását.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás részben iratellenes és részben hiányos. Az elsőfokú bíróság olyan szakkérdésekben foglalt állást, illetve vont le következtetést, melyre bizonyítást nem folytatott le, szakértőt nem rendelt ki. Az elsőfokú eljárásban meghallgatott **tanú 2. neve** tanú vallomását az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe. Az elsőfokú bíróság nem

vette figyelembe azt sem, hogy a pályázaton elérhető támogatási összeg, valamint az elszámolható kiadások tekintetében kifejezetten előnyt jelentett, ha a megvalósítani kívánt beruházás Natura 2000. területen valósul meg (Fvmv. 4. § (3) bekezdés a.) és b.) pontja). Nem tartalmazza az elsőfokú bíróság ítéletének tényállása azt sem, hogy az I. rendű alperesi jogelődöt a pályázat benyújtását megelőzően megkereste annak érdekében, hogy a beruházásról előzetesen tájékozódjon. Ezt az I. rendű alperes akkori vezetője tanúvallomásában megerősítette. Ennek a körülménynek az I. rendű alperes felelőssége, jogellenes magatartásának felróhatósága körében jelentősége van. Hiányzik az elsőfokú tényállásból az is, hogy a perbeli beruházás megvalósítása érdekében **város 1.** Város Jegyzőjénél építésügyi engedélyezésre vonatkozó eljárás megindítása iránti kérelmet terjesztett elő, mely eljárás 2009. szeptember 30. napján megindult. Hangsúlyozta, hogy az I. rendű alperes 2010. november 3. napján kelt előzetes állásfoglalása, mely akként tájékoztatta, hogy a beruházás megvalósítása elé nem fog akadályt gördíteni, mert kizáró ok nem merült fel, már a Jövő Nemzedékek Országgyűlési Biztosa által kiadott állásfoglalás ismeretében született. Ez az állásfoglalás nem minősül jogszabálynak, és eltérően az elsőfokú bíróság álláspontjától, ez alapján a kártérítési felelősség alól az alperesek nem mentesülhetnek. Hangsúlyozta, amennyiben az I. rendű alperes arról tájékoztatta volna, hogy a beruházás környezetvédelmi szempontból nem kivitelezhető, az első kifizetés iránti kérelmét sem nyújtotta volna be. Az előzetes konzultációval kapcsolatban az elsőfokú eljárásban csatolta a **1.** Megyei Kormányhivatal állásfoglalását, amely szerint az nem közigazgatási hatósági eljárás, és annak azért lehet jelentősége, hogy a tervezésre, engedélyeztetésre ne fordítsanak feleslegesen esetleg több százmilliót a beruházók. A kizáró okokat már az előzetes konzultáció során fel kell tárni, ezért 2010. május 12. napján előzetes vizsgálati eljárást kezdeményezett az elsőfokú hatóságnál. Ezt az elsőfokú hatóság konzultációra vonatkozó kérelemként el is bírálta és megállapította, hogy a tevékenység a Kr. hatálya alá tartozik, egységes környezethasználati engedély köteles, és 2010. november 3. napján kiadott 76227-1-14/2010. számú véleményében megállapította, hogy a feltételek betartása mellett a Natura 2000. területet jelölő fajok természetvédelmi helyzetére nincs kedvezőtlen hatással, így az engedélyezhető. A pályázati dokumentáció benyújtása előtt több alkalommal személyes egyeztetést is folytatott a felperes akkori ügyvezetője az I. rendű alperes vezetőjével, aki az előzetes vélemény mellett is biztosította arról, hogy sem ténybeli, sem jogi akadálya nincs a beruházás megvalósításának.

Az I. rendű alperes jogszabálysértő eljárásával kapcsolatban az alábbiakat fejtette ki.

Az elsőfokú eljárás 2011. december 16. napján indult, mely eljárásban a ... Nemzeti Park Igazgatósága 2012. március 13. napján kelt kezelői nyilatkozatában kifejtett álláspontja szerint a perbeli ingatlanokon megvalósuló baromfinevelő-telep az állásfoglalásban írt kikötések előírásával természetvédelmi érdeket nem sért. Megjegyezte, hogy a I. rendű alperes neve Növény- és Talajvédelmi Igazgatósága 2012. április 23. napján kelt szakhatósági állásfoglalásában is a benyújtott vizsgálati dokumentáció elfogadását javasolta. Az elsőfokú bíróság ítéletében nem értékelte azt a tényt, hogy az elsőfokú hatóság elutasító határozatának megelőzően ügyvezetője olyan tartalmú információhoz jutott, mely szerint kérelmét el fogják utasítani. Az eljárás során meghallgatott valamennyi tanú megerősítette, hogy az FVM épületében megtartott kerekasztal beszélgetés során **tanú 3. neve** államtitkár tájékoztatta a felperesi képviselőt és az ott megjelenteket, hogy a folyamatban lévő eljárás, valamint az addig született szakhatósági állásfoglalások ellenére a felperesi beruházás nem valósulhat meg. Ezt az Európai Unió esetleges Magyarországot sújtó környezetvédelmi kötelezettségszegési eljárásával indokolta. Az államtitkár kifejezetten utasította az alperesek vezetőjét, hogy kérelmét utasítsák el, ami jogszabályellenes volt. Az elsőfokú bíróság az alperesek felróhatóságának és szándékosan jogellenes magatartásának körében ezt a folyamatot nem értékelte. Figyelmen kívül hagyta azt is, hogy az államtitkári utasításának megfelelően - a szakmai szempontokkal és a szakhatósági állásfoglalással szemben - az I. rendű alperes kérelmét elutasította azzal az indokkal, hogy természetvédelmi szempontból kizáró ok merült fel. A rendelkezésre álló szakmai és hatósági állásfoglalásokkal ellentétben állapította meg, hogy az általa

tervezett tevékenység zavaró jellege miatt kedvezőtlen hatással járna a jelölő fajok természetvédelmi helyzetére. A beruházás szabotálására vonatkozó álláspontját támasztják alá az alperes által kibocsátott indokolatlan hiánypótlások is. Nyomatékosította, ha és amennyiben az elsőfokú hatóság jogszerű határozatot hoz, akkor még lehetősége lett volna arra, hogy az 50%-os elszámolhatósági szintet elérje, és a perbeli beruházás megvalósulhasson.

Okiratellenes és megalapozatlan az elsőfokú bíróság megállapítása, miszerint a határozat meghozatalát megelőzően a Natura 2000. természetvédelmi területekkel kapcsolatban az államtitkártól származó szakmai iránymutatás a rendkívül szigorú vizsgálatot és az engedélyezés kivételességét írta elő. Az államtitkár saját bevallása szerint is kifejezetten és konkrétan jogszabályellenesen utasította az alperesek akkori vezetőit, mely beismerés már önmagában megalapozza az alperesek felelősségét. Az engedélyezés kivételessége kapcsán alpereseknek kötelessége lett volna szemlét tartaniuk a perbeli beruházás helyszínén, melynek alátámasztásaként az elsőfokú eljárásban a 2.. Megyei Kormányhivatal tájékoztatását csatolta.

tanú 3. neve és tanú 4. neve tanúvallomásából következően a II. rendű alperes az államtitkár utasítását hajtotta végre, amikor az elsőfokú határozatot megsemmisítette és az elsőfokú hatóságot új eljárás lefolytatására utasította. Megállapítható az is, a határozatok meghozatalakor alpereseknek az volt a célja, hogy mindent elkövessenek annak érdekében, hogy ne, vagy csak tetemes és jogszabálysértő késedelemmel kaphassa meg a beruházáshoz szükséges engedélyt.

Kiemelte, egyetlen jogszabály nem tiltotta, illetőleg nem tiltja ma sem, hogy Natura 2000-es megjelölésű területen a perbeli beruházás megvalósuljon. Alperesek bár hivatkoztak erre, azonban ennek jogszabályi alapját megjelölni nem tudták, melyet az elsőfokú bíróság szintén nem vett figyelembe.

Előadta azt is, hogy az elsőfokú határozattal szemben a törvényes határidőn belül, 2012. június 21. napján fellebbezést nyújtott be, az elsőfokú hatóság felhívására átutalás útján 2012. szeptember 19. napján a fellebbezési eljárási díjat megfizette. A befizetési igazoláson pontosan feltüntetésre került, hogy mely iktatószámú ügyben került sor a befizetésére. Emiatt iratellenes az elsőfokú bíróság megállapítása, hogy a felszólítás ellenére a díj befizetését nem igazolta. Ezért az elsőfokú hatóság 2012. november 27. napján kelt felhívása az eljárási díj ismételt és indokolatlan megfizetésére már minden alapot nélkülözött. A befizetés megtörténtét az elsőfokú hatóság 2013. február 1. napján kelt értesítésében ismerte el, az I. rendű alperes ezen késedelmét kimenteni nem tudta. E körben az I. rendű alperes kirívóan jogszabályellenes felróható magatartásának alátámasztásaként hivatkozott az illetékekről szóló 1991. évi XCIII. tv. (Itv.) 73/A. § (1) és (4) bekezdésében írtakra.

A II. rendű alperes jogszabálysértő eljárása érvelése szerint az alábbiakban állapítható meg. Hangsúlyozta, hogy II. rendű alperes határozatában megállapította, hogy a Natura határbecslés és a 2012. március 8. napján érkezett kiegészítés alapján természetvédelmi szempontból kizáró ok nem merült fel, tekintettel arra, hogy a tervezési területen a jelölő fajok nem, vagy csak minimális (átrepülőként) mértékben találhatók, ezért azokra a beruházás nincs káros hatással. A beruházással érintett terület a Natura 2000. jelölő élőhelyet nem érint, Natura 2000. jelölő növény- és állatfaj előfordulási helyeként nem ismert. Azt is rögzítette, hogy az ingatlan és környezete korábban is állattartó-telepként, TSZ majorként üzemelt, kivett művelési ágú területen valósulnak meg a létesítmények, a terület természeti állapotát érdemben nem változtatják meg. Ezért az elsőfokú határozat megalapozatlan, azt megsemmisítette és új eljárás lefolytatását rendelte el. Hangsúlyozta, az eljárás során hivatkozott arra, a II. rendű alperesnek jogi lehetősége volt arra, hogy az elsőfokú határozatot a fellebbezési eljárásban megváltoztassa. A II. rendű alperes az általa becsatolt okirati bizonyítékok alapján csupán a NEBIH Növény- és Talajvédelmi Igazgatóságát, mint szakhatóságot kereste meg 2013. február 25. napján. Miután a másodfokú határozat indokolásában az szerepel, hogy sem a jogszabályi környezet, sem pedig a kérdéses terület élővilága, így különösen a Natura 2000. jelölő fajai és állománya nem változott meg, a döntés jogszabálysértő volt. Hivatkozott a Ket. 104. §-ában foglaltakra, arra, ha az elsőfokú eljárásban szakhatóságok működtek közre, a

fellebbezést elbíráló hatóság köteles megkeresni a másodfokú eljárásban eljárni jogosult szakhatóságokat. Ez a kötelezettsége nemcsak akkor áll fenn, ha valamely szakhatóság állásfoglalását, a fellebbezést előterjesztő kifogásolja. Mód van arra is, hogy a másodfokú szerv bizonyítást folytasson le. Ezért a II. rendű alperes jogszabálysértően járt el, amikor az elsőfokú hatóság perbeli határozatát megsemmisítette. Ezen álláspontját az elsőfokú bíróság nem vizsgálta, ítéletében erre egyáltalán nem tért ki, a II. rendű alperesi határozat jogellenességére vonatkozó érveit nem vizsgálta teljes körűen, a tényállási állásban is hiányosan állapította meg. Az általa kifejtettekből következően a II. rendű alperesnek kötelessége lett volna az elsőfokú hatóság határozatának megváltoztatása.

Az okirati bizonyítékok alapján megállapítható, hogy a fellebbezés benyújtása, valamint annak elbírálása között (2012.06.21.-2013.08.28.) 433 nap telt el. Ismételten hivatkozott arra, hogy a vonatkozó jogszabály alapján legalább a támogatási döntéssel jóváhagyott támogatási összeg 50%-val kellett elszámolnia, ami nem egyenértékű a teljes beruházás 50%-os készletképzési fokával (Fvmv. 24. § (2) bekezdés). E tekintetben a határidő 2013. április 15. napja volt. Azáltal, hogy II. rendű alperes 2013. augusztus 28. napján hozott határozatot, a pályázati megvalósítási határidőből önhibáján kívül kicsúszott, a kötelezően lehívandó támogatást nem tudta lehívni, 50%-os mértékű elszámolási kötelezettségének nem tudott eleget tenni.

Fenntartotta álláspontját, hogy a II. rendű alperes eljárására nem a Kr. 24. § (13) bekezdésében foglalt 4 hónapos ügyintézési határidő, hanem a Ket. 33. § (1) bekezdése szerinti határidő volt az irányadó.

Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság hibásan, megalapozatlanul és hiányosan hivatkozott **tanú 1. neve** tanúvallomására. Egy tanú vallomása alapján foglalt állást szakkérdésben, illetve egyetlen nem szakértő tanú vallomása alapján zárta ki I. rendű alperes felelősségét és állapította meg az okozati összefüggés hiányát. Épületgépészeti, építésügyi szakkérdés ugyanis, hogy a beruházásban mikor tudott volna reálisan a támogatási döntéssel jóváhagyott támogatási összeg 50%-ával elszámolni. Kiemelte, hogy a felperes ügyvezetője minden lehetséges előkészületi lépést megtett annak érdekében, hogy az alperesi engedély birtokában a támogatási döntéssel jóváhagyott támogatási összeg 50%-a elszámolásra kerüljön. Kirívóan jogszabálysértő az elsőfokú bíróság ítélete azért is, mert a megismételt eljárás vonatkozásában nem indokolta meg, hogy az I. rendű alperes a rá irányadó ügyintézési határidőt miért nem lépte túl.

Az alperesek kártérítési felelősségének törvényi elemei megállapíthatók. Károkozó magatartásuk abban fejeződött ki, hogy arra irányuló kötelezettségük ellenére nem cselekedtek, nem fejtették ki azt a magatartást, amelyre kötelesek lettek volna. A magatartás jogellenességét a kár, mint eredmény önmagában megalapozza. Miután a jogszabályok kifejezetten előírták, hogy az alperesek milyen eljárási rendben, milyen hivatali kötelezettségek megtartása mellett és milyen határidő betartására kötelesek az eljárási cselekményeket végezni, ezért a jogellenesség is megállapítható. Amennyiben a közigazgatási hatósági eljárások során határidőben jogszerű döntések születnek, akkor a perbeli beruházást megvalósíthatta volna és nem esett volna el a támogatási összegtől, és a jóváhagyott üzleti tervében feltüntetett várt adózás utáni eredménytől sem. Ugyanakkor alpereseknek tudomása volt arról, hogy lényeges, jogos gazdasági érdeke fűződik ahhoz, hogy a perbeli engedélyezési eljárást határidőben lefolytassák, ezért az ok-okozati összefüggés is megállapítható. A felróhatóság körében hangsúlyozta, hogy az alperesektől, illetőleg a teljes hatósági eljárástól elvárható lett volna, hogy a jogszabályban foglalt kötelezettségeiknek határidőben eleget tegyenek és a jogszabály által biztosított határidőn belül jogszerű határozatot hozzanak.

A Ptk. 360. § (1) bekezdése alapján a kár bekövetkeztének napját 2013. április 15. napjánban jelölte meg, mert ez volt a perbeli beruházás megvalósulási határideje, melyet a felperes alperesek jogszabályellenes mulasztása miatt nem tudott betartani.

Az I. és II. rendű alperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú bíróság ítéletének

helybenhagyását kérték.

A fellebbezés **nem alapos**.

Az elsőfokú bíróság az ügy érdemét illetően a tényállást helyesen állapította meg, döntésének jogi indokaival az ítéletábra alapvetően egyetért.

A felperes vagyoni kára megtérítésének jogalapjaként megjelölt közigazgatási jogkörben okozott kár tekintetében az ítéletábra álláspontja a következő:

A közigazgatási jogkörben okozott kárról akkor van szó, ha az a közigazgatási szerv közhatalmi feladatainak gyakorlása során kifejtett szervezési-intézkedési körében megvalósult tevékenységgel vagy mulasztással okozati összefüggésben keletkezett (PK 42. számú állásfoglalás). Az ilyen kár megtérítését igénylő félnek - a felperes és az elsőfokú bíróság által helyesen hivatkozottak szerint - jelen magatartások kifejtésének idején hatályos 1959. évi IV. tv. (Ptk.) 339. § (1) bekezdésében foglalt általános rendelkezéseknek megfelelően azt kell bizonyítania, hogy a közigazgatási szerv jogellenes tevékenységével vagy mulasztásával okozati összefüggésben kára keletkezett, továbbá fennállnak a Ptk. 349. § (1) bekezdésében rögzített speciális feltételek is. Azaz a közigazgatási jogkörben okozott kárért való felelősséget csak akkor lehet megállapítani, ha a kár rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható, illetőleg a károsult a kár elhárítására a rendes jogorvoslati eszközöket igénybe vette.

Fontos ugyanakkor, hogy a jogalkalmazó szervek felelősségét csak a kirívóan súlyos jogalkalmazási, jogértelmezési tévedés alapoizhatja meg (EBDT 2008/1817.), illetve általában nem lehet kártérítési felelősség jogalapja a jogszabály által megengedett mérlegelés eredményeként hozott határozat. Utóbbi esetben csak akkor érvényesíthet a fél kártérítési igényt, ha megállapítható, hogy a határozat felróható módon eszközölt kirívóan okszerűtlen mérlegelés eredménye (KGD 1992/2013.). Kártérítési felelősség megállapítására tehát csak a téves jogalkalmazás általában nem szolgálhat alapul (EBH 2001/526. számú). Erre csak akkor kerülhet sor, ha a jogszabályi rendelkezés teljesen és nyilvánvalóan egyértelmű, a ténymegállapítás és a döntés pedig nem mérlegelés eredménye.

A felperes károkozó magatartásként bár a keresetében a közigazgatási eljárás elhúzódására, az I. és II. rendű alperes mulasztásban megnyilvánuló magatartására hivatkozott (kereseti kérelem 22. oldal, 6/F. számú beadvány 7. oldal), azonban az elhúzódást a hatóság eljárásának, határozatainak jogellenességére is alapította.

Helyesen utalt arra az elsőfokú bíróság, hogy az I. rendű alperes által hozott elutasító határozatot a II. rendű alperes megsemmisítette, majd az új eljárásban az engedély a felperes részére kiadásra került. A felperes tehát a jogorvoslatot igénybe vette, de kárának bekövetkezte - a támogatási határozatban meghatározott 24 hónapos határidő eredménytelen eltelte - miatt az alperesek által kifejtett magatartás jogellenessége, felróhatósága vizsgálandó.

Az I. rendű alperest illetően felperes hivatkozott arra, hogy az elsőfokú hatóságként 2010. november 3. napján előzetes konzultációs eljárás eredményeként a Kr. 5/B. § (3) bekezdés c.) pontja és (5) bekezdésének figyelembevételével a környezeti hatástanulmány és egységes környezethasználati engedély iránti kérelem tartalmi követelményeiről véleményt adott, kizáró okot nem közölt, megállapította, hogy a Natura 2000. területen fajok természetvédelmi helyzetére a beruházás nincs kedvezőtlen hatással, így a Natura 2000. rendelet 10. § (7) bekezdése alapján az engedélyezhető. Helyes az az I. rendű alperesi hivatkozás, hogy az előzetes konzultációs eljárást lezáró tájékoztatás nem érdemi döntés, nem engedély. Ez a tájékoztatás a Kr. 5/A. § (2) bekezdése szerint a hatóságot nem köti, erre vonatkozó rendelkezést ez a jogszabály nem tartalmaz. A későbbi engedélyezési

eljárásban a kérelmezőnek eltérő tartalmú (részletesebb) összevont környezeti hatásvizsgálati és egységes környezethasználati engedélyezési eljárásra vonatkozó dokumentációt és kérelmet kell beadnia. Az I. rendű alperes előtti eljárásában a hatásbecslési dokumentáció előterjesztésre került, mely korábban beadásra nem került. Azzal tehát, hogy az I. rendű alperes az előzetes konzultációs eljárás eredményétől a környezeti hatástanulmány és egységes környezethasználati engedély iránti kérelem elbírálásakor eltért, nem jogellenes.

A felperes előadása szerint az I. rendű alperes jogszerűtlenül járt el, amikor a 1.. Nemzeti Park Igazgatóságának nyilatkozata ellenére „saját hatáskörben” hozta meg eltérő döntését, valamint amikor a I.rendű alperes neve Növény- és Talajvédelmi Felügyelete, mint szakhatóság véleményével ellentétben az engedélyt nem adta meg a részére.

A 1.. Nemzeti Park 2012. március 13. napján valóban nyilatkozott arról, hogy a baromfitelep természetvédelmi érdeket nem sért, az ingatlanon Natura jelölő élőhely és védett növényfaj előfordulása nem ismert.

A 347/2006. (XII.23.) Korm.rendelet (Kr.2) 8. § (1) bekezdés c.) pontja alapján az I. rendű alperesi jogelőd környezetvédelmi hatóság, és a 13. § (1) bekezdés c.) pontja szerint természetvédelmi hatóság is volt. Az engedélyezési eljárásban kijelölt szakhatóságok között a Kr.2-ben a nemzeti park igazgatósága valóban nem szerepel, a 37. § szerint a nemzeti park igazgatósága többek között a Natura 2000 területek természetvédelmi kezelésével kapcsolatos feladatokat látja el. Ezért helyes az I. rendű alperes nyilatkozata, mely szerint az eljárásban nem szakhatósággént, hanem a Ket. 15. § (4) bekezdése szerinti ügyféli minőségben tett nyilatkozatot. A Ket. 44. § (2) bekezdése szerint a hatóság a szakhatóság döntéséhez van kötve, ezért az I. rendű alperes a 1... Nemzeti Park Igazgatóságának véleményétől való eltérése, ilyen tartalmú döntése, nem jogellenes.

A 3.. Megyei Növény- és Talajvédelmi Felügyelet szakhatósági állásfoglalásában 2012. április 23. napján a dokumentáció elfogadását javasolta. A Kr.2 32/D §-a szerint, mint szakhatóság a beruházás termőföldre gyakorolt hatásait vizsgálta. Az I. rendű alperes hivatkozása szerint a kérelmet nem talajvédelmi, hanem természetvédelmi szempontból vizsgálva utasította el. Helyes tehát az I. rendű alperesi hivatkozása, hogy nem a szakhatóság döntésével szemben helyezkedett ellentétes álláspontra, ezért ezen okból sem jogellenes a határozat.

A felperes állítása szerint az I. rendű alperes határozatának meghozatalánál az FVM államtitkárának utasítása alapján utasította el kérelmét. A peres eljárás során az utasítás létét, annak megtörténtét a felperes a meghallgatott tanúk vallomásaival, illetve egyéb okirati bizonyítékokkal nem tudta bizonyítani. A meghallgatott tanúk, köztük az FVM államtitkára nyilatkozata alapján az volt megállapítható, hogy a felperessel folytatott beruházást érintő „kerekasztal megbeszélés során” azt a nyilatkozatot tette, hogy a Natura 2000. területen nem lehet a beruházást végrehajtani, ennek okaként a Magyarország ellen a **város 2.** Audi beruházás kapcsán folyó kötelezettségszegési eljárásra hivatkozott. Ezen megbeszélésen jelent volt az I. rendű alperes jogelődjének képviselője is. Az utasítás léte így nem bizonyított, azonban az I. rendű alperes nyilvánvalóan ismerte az FVM üggyel kapcsolatos álláspontját.

A perbeli időszakban hatályos Kr.2 6. § (1) bekezdés a.) pontja, 1. § (1) bekezdés a.) pontja szerint az I. és II. rendű alperes is a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter irányítása alatt működő szerv volt.

A központi állami szervektől származó, az alárendelt szervek egységes jogalkalmazása érdekében jogi iránymutatást tartalmazó körlevelek, leiratok, állásfoglalások az államigazgatás egyéb eszközei körébe tartoznak, ezért a Legfelsőbb Bíróság 42. számú PK állásfoglalása alapján a közhatalom gyakorlása során kifejtett szervező-intézkedő tevékenység megvalósítását jelentik. Ezekkel szemben külön jogorvoslat igénybe nem vehető (IH 2010/119.)

A felperes előadása szerint a számára kedvezőtlen álláspontról az elsőfokú eljárás folyamatban léte

alatt értesült, tehát a felperest ez a vitás kérdés a kérelem előterjesztésében nem akadályozta. Ha a központi állami szervtől származó álláspont téves, és ez az álláspont a közigazgatási szervek döntésében megjelenik, akkor ezzel szemben a jogorvoslati eljárásban a felperes fellebbezéssel, illetve közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatával élhet. A felperes nem is a központi állami szerv álláspontjára (utasítására, annak jogellenességének megállapítására) hanem az ügyben a kérelme alapján eljáró közigazgatási szervek határozatának jogellenességére alapítva terjesztette elő keresetét. Ezen határozatok kapcsán a fellebbezési eljárásban, illetve a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránti perben vizsgálható, hogy a központi állami szerv álláspontja - ha megjelenik a határozatban - a jogszabályokkal ellentétesnek minősül-e.

Az elsőfokú hatóság határozatában a felperes kérelmét elutasította, majd a másodfokú hatóság az elsőfokú határozatot megsemmisítette és az elsőfokú hatóságot új eljárás lefolytatására kötelezte. Figyelemmel tehát arra, hogy a felperes fellebbezéssel élt az elsőfokú határozattal szemben és a számára kedvezőtlen döntés megsemmisítésre került, továbbá arra, hogy az ítélet tábla nem másodfokú hatóságként bírálja el a fellebbezést és nem közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatára került sor, ezért az elsőfokú hatóság határozata érdemben nem vizsgálható, csak az, hogy mérlegelési jogkörben járt-e el, és kirívóan okszerűtlen mérlegelés eredményeként hozta-e meg határozatát.

Az elsőfokú hatóság a Natura 2000. rendelet 10. §-ára utalva rögzítette, hogy az (1) bekezdésben foglaltak szerinti hatásbecslési dokumentációt a felügyelőség felhívására a kérelmező elkészítette, a 10. § (3) bekezdésében foglaltak szerint a dokumentáció alapján hatásbecslést az I. r. alperesnek kell elvégeznie, és a hatásbecslési dokumentáció, valamint a rendelkezésre álló adatok alapján mérlegelési körében eljárva azt a megállapítást tette, hogy a tervezett tevékenység zavaró jellege miatt kedvezőtlen hatással járna a jelölőfajok természetvédelmi helyzetére. Utalt a természetvédelemről szóló 1996. évi LIII. tv. (Tvtv.) 43 § (1) bekezdésére, mely szerint tilos a védett állatok egyedének zavarása, károsítása, kíntása, elpusztítása, szaporítása és más élettevékenységének veszélyeztetése, lakó-, élő-, táplálkozó-, költő-, pihenő-, vagy búvóhelyének lerombolása, károsítása. Továbbá a Natura 2000. rendelet 4. §-ában foglalt Natura 2000. területek fenntartásának céljára, mely a megjelölt fajok és élőhelytípusok kedvező természeti helyzetének megőrzése, fenntartása, illetve az Európai Közösség Bírósága által is többször hangoztatott elővigyázatosság és megelőzés elvére és arra, hogy a közösségi elvárások alapján a Natura 2000. területek akár kismértékű károsítása is csak kivételes esetben történhet meg. Az I. rendű alperes határozatából megállapítható tehát, hogy jogszabályi feladatainak ellátása körében mérlegeléssel hozta meg döntését, melyet megindokolt. Indoklása okszerűtlen nem tekinthető, a korábbinál nagyobb emberi jelenlét körében megállapította, hogy az zavarhatja a jelölőfajok élettevékenységét. Az I. rendű alperes által hivatkozott országgyűlési biztos jelentéséből megállapítható, hogy a perbeli időszakot érintően a Magyarországgal kapcsolatos kötelezettségszegési eljárás miatt a Natura 2000. területekre vonatkozó kérelem elbírálása szigorúbb megítélés alá esett, így amiatt, hogy az elsőfokú bíróság már a zavarás lehetősége okán a kérelmet elutasította, az elsőfokú hatóság mérlegelésének kirívó okszerűtlenségét nem teszi megállapíthatóvá.

A felperes hivatkozott arra is, hogy a közigazgatási szervnek az eljárást „szabotálták”. Az engedély kiadására azonban sor került, ezért, mint ahogyan azt az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, szabotálás nem történt, az eljárás elhúzódása azonban vizsgálandó.

A Ket. 4. § (1) bekezdése szerint az ügyfelet megilleti a tisztességes ügyintézéshez és a jogszabályban meghatározott határidőben való döntéshez való jog. A (2) bekezdés szerint a közigazgatási hatóság nem jogszerű eljárással az ügyfélnek okozott kárt a polgári jog szabályai szerint megtéríti feltéve, hogy a sérelem a jogorvoslati eljárásban nem orvosolható. A Ket. 4. § (1)

bekezdése felelősséget ró a közigazgatási hatóságra, de ez nem jelent korlátlan objektív felelősséget. A kártérítési igény előírásánál az egész eljárás időtartamát kell a jogsérelem megvalósulása szempontjából vizsgálni (EBDT 2008/1811.).

Jelen esetben megállapítható, hogy az eljárás az elsőfokú hatóságnál 2011. december 15. napján indult.

Az ügyintézési határidőről szóló Ket. 33. § (1) bekezdése szerint az érdemi határozatot a kérelem hatóságra való megérkezésétől számított 30 napon belül vagy Korm.rendelet által - jelen esetben a Kr. 24. § (13) bekezdése alapján 4 hónapon belül kell meghozni az elsőfokú hatóságnak. A Ket. 33. § (3) bekezdése szerint az ügyintézési határidőbe nem számít bele a hiánypótlásra irányuló felhívástól annak teljesítéséig eltelt idő, valamint a szakhatóság eljárásának időtartama.

Az elsőfokú hatóság határozata 2012. május 30. napján kelt. Helyes az I. rendű alperes által az elsőfokú eljárásban 10. sorszám alatti beadvány mellékleteként csatolt kimutatás, mely szerint az ügyintézési határidőbe a 174 naptól 39 nap vehető figyelembe az I. rendű alperesi hatóság által kifejtett tevékenység körében, az ezt meghaladó idő a felperesi ügyfél hiánypótlásának, valamint a szakhatóság eljárásának ideje. Utóbbi időszakok alatt az elsőfokú hatóságot felróható késedelem nem terheli. Helyesen állapította meg tehát az elsőfokú bíróság, hogy az elsőfokú hatóságot az alapeljárásban lényeges ügyintézési határidő túllépés nem terheli.

A felperes hivatkozása szerint az elsőfokú hatóság részéről késedelem a fellebbezés kapcsán állapítható meg.

A közigazgatási hatóság eljárásáért, aki az eljárás megindítását kéri, az eljárás kezdeményezéskor közigazgatási hatósági eljárási illetéket köteles fizetni (Itv. 28. § (1) bekezdés, 31. §). A közigazgatási hatósági illetéket az eljárás megindításakor az eljárást kezdeményező iraton vagy átutalással, a közleményrovatban az ügyfél neve, lakcíme és székhelye, valamint az ügyszám feltüntetésével kell megfizetni (Itv. 73. § (1) bekezdés). Ha az ügyfél a kérelmet az illeték megfizetése nélkül nyújtja be, az eljáró hatóság 8 napon belül felhívja a késedelemhez kapcsolódó ügyszám és a fizetendő illeték összegének megjelölésével az illeték megfizetésére. Ezzel egyidejűleg figyelmezteti arra, ha az illeték megfizetését elmulasztja és a hatóság az eljárást az illetékfizetési kötelezettség elmulasztása miatt nem szünteti meg, az ügyfélnek mulasztási bírságot is fizetnie kell. Ha az ügyfél az illeték megfizetésére vonatkozó felhívásnak továbbra sem tesz eleget, és az eljáró hatóság az eljárást nem szüntette meg, vagy a kérelmet nem utasította el, az illetékhiányról leletet kell felvenni (Itv. 73/A. §).

A 33/2005. (XII.27.) KvVM számú rendelet (Kvr.) 3. §-a szerint, az e rendeletben meghatározott díjat az első fokon eljáró környezetvédelmi és természetvédelmi hatóságnak a Magyar Államkincstárnál vezetett számlájára kell utalni, vagy készpénz - átutalási megbízással (csekk) - postai úton befizetni. A jogorvoslati eljárásért befizetett díjat az elsőfokon eljáró hatóság a jogorvoslati kérelem, illetve az ügy összes iratának felterjesztésével egyidejűleg átutalja a másodfokon eljáró hatósághoz (3. § (1b) bekezdés). A rendelet 3. § (5) bekezdése szerint a díj megfizetését igazoló befizetési bizonylatot, vagy annak másolatát, illetve a jogorvoslati kérelem előterjesztéséhez mellékelni kell.

Az elsőfokú hatóság a felperes kérelmét elutasító 2012. május 30. napján kelt határozata rendelkező részében tájékoztatást adott a felperesnek a fellebbezés előterjesztésének lehetőségéről, határidejéről, továbbá jogorvoslati eljárásra fizetendő díj mértékéről, a megfizetés módjáról és annak igazolási kötelezettségéről. Megjelölte, hogy a díjat a Magyar Államkincstárnál vezetett számlára kell utalni és a díj megfizetését igazoló bizonylatot az elsőfokú hatóság részére kell megküldeni.

Az elsőfokú közigazgatási határozat ellen a felperes határidőben, 2012. június 21. napján fellebbezéssel élt, de felhívás ellenére sem fellebbezéséhez, sem 2012. július 9-i fellebbezés kiegészítéséhez a díjat nem fizette meg. Ezt követően bár az elsőfokú hatóság a felperest 8 napon

belül nem hívta fel hiánypótlásra, azonban a felperes számára kedvező módon - a fellebbezést nem elutasította, hanem - az iratokat 2012. július 27. napján felterjesztette a másodfokú hatósághoz. Ezt követően a másodfokú hatóság - II. rendű alperes - 2012. augusztus 27-én, míg az elsőfokú hatóság - I. rendű alperes - 2012. november 27-én ismételten felszólította felperest a díj megfizetésére, melyet felperes csak ezt követően 2012. december 1. napján igazolt az elsőfokú hatóságnál. Előadta, hogy a díjat 2012. szeptember 19. napján átutalta, erre vonatkozóan egy 2012. október 29. napján kelt igazolást csatolt. A másodfokú hatóság felé ezt a felperes csak 2013. február 1. napján jelentette be. Az elsőfokú hatóság ugyan a díjfizetés 8 napos határidejének elteltét követően külön nem szólította fel felperest de a díjfizetési kötelezettségről, annak mértékéről, módjáról és határidejéről elutasító határozatban tájékoztatta, és a fellebbezést - hiányosan - a másodfokú hatósághoz felterjesztette. Az elsőfokú hatóság a felterjesztést követően is eljár az ügyben, ez az eljárása nem jogellenes, mert a közigazgatási eljárás jellegéből következően a díjat az elsőfokú hatóság számlájára kellett befizetni, aki azt továbbutalta a másodfokú hatósághoz. Ezért a felterjesztés ellenére éppen a hiányzó díj pótlása körében az elsőfokú hatóság eljárhatott. Az elsőfokú hatóságnál 2012. december 1. napján került igazolásra a befizetés ténye, aki a befizetésről a másodfokú hatóságot nem tájékoztatta. A másodfokú hatóság a hozzá 2013. február 1. napján érkezett befizetési igazolás bemutatásakor, azt követően kezdte meg eljárását, majd a másodfokú határozat meghozatalára 2013. augusztus 28. napján, tehát 433 nap alatt került sor.

A másodfokú hatóság eljárása a Ket. 33. § (6) bekezdése alapján az ügy összes iratának az eljárásra jogosult hatósághoz érkezését követő napon kezdődik, amely egyúttal az ügyintézési határidő kezdete is. A Kvr. 3. § szerint a díjmegfizetést igazoló bizonylatot a jogorvoslati kérelemhez mellékelni kell. Így jelen esetben az ügyintézési határidő a másodfokú eljárásban valóban 2013. február 22. napján indult. Ekkor a másodfokú hatóság a szakhatóságokat megkereste. Az ügyintézési határidő a Kr. 24. § (13) bekezdése alapján 4 hónap, melybe a Ket. 33. § (3) bekezdése szerint - a már hivatkozottak szerint - a szakhatósági állásfoglalások beszerzésének időtartama, továbbá a hiánypótlások időtartama nem számít be. Az utolsó szakhatósági nyilatkozat a NÉBIH-től 2013. március 29. napján érkezett, így a másodfokú hatóság nyilatkozata szerint 2013. július 29-ig volt lehetősége az ügyintézésre, ehhez képest 2013. augusztus 28. napján hozta meg határozatát.

A felperes fellebbezésében hivatkozott arra is, hogy a másodfokú közigazgatási hatóságnak lehetősége lett volna arra, hogy ne megsemmisítse, hanem fellebbezési kérelmének megfelelően az elsőfokú határozatot megváltoztassa és kérelmének helyt adjon. A II. rendű alperes nyilatkozata szerint a Növény- és Talajvédelmi Igazgatóságot, mint szakhatóságot valóban megkereste, azonban helyes az a hivatkozása, hogy a Ket. 105. § (2) bekezdése szerint, ha másodfokú döntés meghozatalához nincs elég adat, úgy a másodfokú döntést hozó hatóság a döntés megsemmisítése mellett, az ügyben eljáró elsőfokú döntést hozó hatóságot végzésében új eljárásra utasítja.

A környezetvédelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (Kvt.) környezeti elem fogalma 13. §, a 36. § rögzíti, hogy környezeti elem a föld, a levegő, a víz, az élővilág, valamint az ember által létrehozott épített (mesterséges) környezet, továbbá ezek összetevői. Mivel a felperes egységes környezethasználati engedély iránti kérelmet terjesztett elő (Kvt. 70. § (1) bekezdés), és az elsőfokú hatóság csak egy környezeti elemet (természetvédelmet) vizsgált, és e körben állapította meg a kizárási okot, további környezeti elemekre megállapítást nem tett, ezért érdemi döntést a másodfokú hatóság nem hozhatott. Ez a Ket. 19. § (4) bekezdése szerint a hatáskörelvonás tilalmába is ütközne. Ezt alátámasztja, hogy az elsőfokú eljárás alatt megkeresésre került a I. rendű alperes neve Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve, mely hiánypótlási felhívást adott ki felperesnek, melynek felperes nem tett eleget, és a megismételt eljárásban is ezen szakigazgatási szerv többszöri hiánypótlását követően került kiadásra a szakhatósági állásfoglalás. A másodfokú hatóság ezért jogszerűen járt el, amikor nem az elsőfokú határozatot megváltoztató döntést hozott.

Az elsőfokú eljárásban, és ezt követően a fellebbezés felterjesztése során 2012. december 1. napjáig mulasztás nem állapítható meg. Megállapítható ugyanakkor, hogy a felperes a támogatási határozatot 2011. április 15. napján vette át, mely a kézhezvételtől számított 24 hónapon belül az általa támogatásként megítélt 796.508.568,- forint összeg 50%-ával köteles volt elszámolni. Ehhez képest az I. rendű alperesnél a környezethasználati engedély iránti kérelmét csak 2011. december 15. napján, azaz 8 hónap elteltével nyújtotta be. A vonatkozó jogszabályok alapján azonban arra számíthatott, hogy elsőfokú eljárásra 4 hónapos ügyintézési határidő áll rendelkezésre. Az elsőfokú hatóság késedelem nélkül hozta meg határozatát 2012. május 30. napján, mellyel szemben a felperes határidőben, 2012. június 21. napján terjesztette elő fellebbezést. Felperesnek arra is számítania kellett, hogy a másodfokú hatóság ügyintézési határideje a Ket. 33. § (4) bekezdése alapján az elsőfokú hatóság ügyintézési határidejével egyezően 4 hónap. Ennek ellenére - és a hatóságok többszöri tájékoztatása és felhívása ellenére - díjfizetési és igazolási kötelezettségének csak 2012. december 1. napján, fellebbezésének előterjesztéséhez képest 6 hónapos késedelemmel tett eleget. A másodfokú hatóságnak 4 hónapos ügyintézési határidő állt rendelkezésre. Amennyiben a másodfokú hatóság ezt az ügyintézési határidőt megtartja és a szakhatósági állásfoglalások is megérkeznek ezen időtartamon belül - továbbá a felperes kérelme szerinti megváltoztatás lehetősége is fennállt volna -, a felperes 2013. április 1. napján szerezhette volna meg engedélyét. Ezt követően **város 1.** Város Jegyzőjétől, mint építési hatóságtól az építési engedélyt be kellett volna szereznie, amely eljárás - az elsőfokú hatóság elutasító döntése miatt - korábban felfüggesztésre került. Az építési engedélyezési eljárásra is igaz a Ket. 33. § (1) bekezdése szerinti minimum ügyintézési határidő. Az építési hatósági eljárást már 2009. szeptember 30. napján megindult, az 2012. július 26. napján felfüggesztésre került. Az ebben az eljárásban hozott határozatot is kézbesíteni kell, azonban nemcsak felperesnek, hanem a szomszédos ingatlantulajdonosok részére is, ezért a jogorvoslatról történt lemondással ez a határidő nem rövidíthető, amely legalább így 15 nap. Ezzel 2013. április 14. napjáig - a támogatási határozat szerinti összeg 50%-ával való elszámolásig fennálló határidő eltelt. Ezért a felperesnek már nyilvánvalóan nem maradt ideje a beruházás 50%-os mértékig való elszámolására, az ehhez szükséges további építési engedélyhez kötött kivitelezési tevékenység elvégzésére. Ezt támasztja alá a perben meghallgatott **tanú 1. neve** tanú vallomása is, aki nyilatkozott, hogy erre 6 hónapra lett volna szükség, ha a technológia elszámolható, akkor ennél kevesebb határidő is elegendő lett volna.

Fentiekből megállapítható tehát, hogy a kár nem az I. és II. rendű alperes mulasztásával áll okozati összefüggésben, azt a felperes magatartása okozta amikor a kérelem beadásával, illetve a fellebbezési eljárási illeték megfizetésével késedelmeskedett.

Mivel a felperes kára és az alperesek mulasztásával összefüggésben az okozati összefüggés perbeli esetben nem állapítható meg, ezért a kártérítés megállapításának egyik konjunktív feltétele hiányzik, melynek jogkövetkezményeként a felperes részére - jogalap hiányában - kártérítés nem állapítható meg.

A fentiekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét helybenhagyta a Pp. 253. § (2) bekezdésében foglaltak alapján.

A másodfokú eljárásban vesztes felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illeték megfizetésére az államnak (Itv. 62. § (1) bekezdés g.) pontja, 46. § (1) bekezdés, 6/1986. (VI.26.) Iny. számú rendelet 13. §).

A másodfokú eljárásban vesztes felperes köteles megfizetni az alperesek másodfokú eljárásban felmerült - a jogi képvisellel kapcsolatos - eljárási költségét a 32/2003. (VIII.22.) IM számú rendelet 3. § (1), (2) és (5) bekezdés, az 1983. évi 3. tvr. 7. § (2) bekezdés, és a 7/1983. (VIII.25.) IM számú rendelet 13. § alapján azzal, hogy az alperesek számára megállapított perköltség

összegének meghatározásakor az ítéltábla figyelemmel volt a kifejtett munka mennyiségére is.

Szeged, 2016. július 12. napja

Dr. Gaálné dr. Jobbágy Ildikó s.k.	Béri András s.k.	Dobler László s.k.
a tanács elnöke	előadó bíró	táblabíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő